

Αρ.Πρωτ. Επιστολής: 2963/29.11.2006
Πληροφορίες: Ι. Κουφάκη
Τηλ.: 210 7289676
Fax: 210 7289665

Ημερομηνία : 29.11.2006

Γενικό Διευθυντή Περιβάλλοντος
Υπουργείο Περιβάλλοντος,
Χωροταξίας &
Δημόσιων Έργων
Αμαλιάδος 15
112 51 Αθήνα

Διευθυντή ΕΑΡΘ
Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
Υπουργείο Περιβάλλοντος,
Χωροταξίας &
Δημόσιων Έργων
Αμαλιάδος 15
112 51 Αθήνα

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:
Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή της με αριθ. πρωτ. 119014/7.7.2006 εγκυκλίου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ

Αξιότιμοι κύριοι,

Σε συνέχεια της τηλεφωνικής επικοινωνίας που είχατε με τη συνεργάτιδά μου κα Κουφάκη αναφορικά με τη συμφωνία της με αριθ. πρωτ. 119014/7.7.2006 εγκυκλίου, η οποία φέρεται να εκδόθηκε προκειμένου να διευκολύνει την εφαρμογή του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, θα θέλαμε να αναφέρουμε τα εξής:

Ι. Ο νέος νόμος περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στις 3.2.2006 δημοσιεύτηκε, ο ν. 3431/2006 (ΦΕΚ Α' 13) περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ο εν λόγω νόμος υιοθέτησε ορισμένες εκ των προτάσεων που ο Συνήγορος του Πολίτη είχε διατυπώσει με την Ειδική Έκθεση για τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας, η οποία εκδόθηκε το έτος 2003.

Ο νέος νόμος, μεταξύ άλλων, επιβάλλει:

- (1) Την τήρηση της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων πριν από την χορήγηση της άδειας κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ

- (2) Τη μείωση των ορίων έκθεσης του πληθυσμού σε ποσοστό 70% των τιμών που καθορίζονται στα άρθρα 2-4 της ΚΥΑ 53571/3839/2000
- (3) Την περαιτέρω μείωση των ορίων έκθεσης σε ποσοστό 60% των τιμών που καθορίζονται με την ως άνω ΚΥΑ σε περίπτωση που υπάρχουν κεραιές σε περίμετρο 300 μέτρων από μέρη συνάθροισης ευπαθών ομάδων πληθυσμού
- (4) Την απαγόρευση της τοποθέτησης κεραιών σε κτιριακές εγκαταστάσεις βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων.

Με τα δεδομένα αυτά ο νομοθέτης αναγνωρίζει το πρόβλημα που πιθανολογείται από την εγκατάσταση και λειτουργία των κεραιών της κινητής τηλεφωνίας στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία και φέρεται να λαμβάνει μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της πρόληψης και της προφύλαξης, αφενός, επιβάλλοντας την τήρηση της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων πριν από την έκδοση άδειας κατασκευής κεραιάς και, αφετέρου, μειώνοντας τα όρια της εκπεμπόμενης ακτινοβολίας. Το γεγονός δε ότι οι νέες ρυθμίσεις απαγορεύουν την εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε κτίρια που στεγάζονται βρεφονηπιακοί σταθμοί, σχολεία, νοσοκομεία και γηροκομεία σε συνδυασμό με την περαιτέρω μείωση της ακτινοβολίας των κεραιών που βρίσκονται σε περίμετρο 300 μέτρων από τα ίδια κτίρια, αποδεικνύει ότι ο νομοθέτης αναγνωρίζει ότι οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού χρήζουν περαιτέρω προστασίας από τις εν λόγω εγκαταστάσεις, όπως σχετικά είχε επισημάνει και ο Συνήγορος του Πολίτη.

II. Ειδικές Παρατηρήσεις επί του νέου νόμου.

1. Ως προς τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των νέων σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας

Σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 «η περιβαλλοντική αδειοδότηση προηγείται της χορήγησης άδειας εγκατάστασης κατασκευών κεραιών ... Η Περιβαλλοντική Μελέτη κατατίθεται ... στην οικεία Γενική Γραμματεία Περιφέρειας, η οποία ... αποφαινεται περί της υποβληθείσης Μελέτης, μετά τη σύμφωνη γνώμη της ΕΕΑΕ». Η παρ. 18 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι: «Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία πρέπει να εκδοθεί εντός έξι μηνών από της δημοσίευσης του παρόντος, καθορίζεται το περιεχόμενο και εξειδικεύεται η ως άνω διαδικασία των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για τις εγκαταστάσεις κεραιών σταθμών στην ξηρά. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής, οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να εκδίδουν τις σχετικές εγκρίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις και το περιεχόμενο των ΜΠΕ, ακολουθώντας τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου.»

Η ρύθμιση της παρ. 17 φαίνεται να περιορίζει το περιεχόμενο της Περιβαλλοντικής Μελέτης που κατατίθεται πλέον στη Γενική Γραμματεία της Περιφέρειας μόνον στα θέματα προστασίας του πληθυσμού από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία και μάλιστα δυνάμει της ΚΥΑ 53571/3839/2000, η οποία έχει κριθεί ελλιπής από το Συμβούλιο της Επικρατείας, χωρίς να λαμβάνει καμία μέριμνα για το οικιστικό και φυσικό περιβάλλον, τουλάχιστον μέχρι την έκδοση της απόφασης του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, που θα πρέπει, σύμφωνα με την παρ. 18 του ίδιου άρθρου να εκδοθεί σε διάστημα έξι μηνών από τη δημοσίευση του νόμου. Η δε αρμόδια Διεύθυνση

Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, η οποία είχε μέχρι σήμερα δυνάμει της ΚΥΑ ΗΠ 11014/703/Γ104/2003 την αρμοδιότητα έκδοσης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τους κομβικούς σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας, που υπάγονται στην πρώτη κατηγορία, 2^η υποκατηγορία της 10^{ης} ομάδας, δεσμεύεται από τη σύμφωνη γνώμη της ΕΕΑΕ. Είναι προφανές ότι σε περίπτωση που η αρμόδια Διεύθυνση Περιβάλλοντος διαφωνήσει με τη γνωμάτευση της ΕΕΑΕ, θα πρέπει να αρνηθεί την έκδοση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων με ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία. Προκειμένου όμως αυτό να είναι εφικτό θα πρέπει η αρμόδια Διεύθυνση να διαθέτει το απαραίτητο προς τούτο επιστημονικό δυναμικό με τη σχετική τεχνογνωσία. Το γεγονός δε ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί καμία έγκριση περιβαλλοντικών όρων από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Αττικής, που κατά κανόνα υποβάλλονται οι περισσότερες αιτήσεις, αποδεικνύει, εκ των πραγμάτων, τη δυσκολία εφαρμογής της σχετικής διάταξης.

Περαιτέρω, καθίσταται προβληματική η υποκατάσταση της διαδικασίας της προηγούμενης εκτίμησης των επιπτώσεων ενός σταθμού βάσης κινητής τηλεφωνίας στο περιβάλλον σύμφωνα με τον ν. 3010/2002 και των κατ' εξουσιοδότηση εκδοθεισών ΚΥΑ ΗΠ 15393/2332/5.8.2002 και ΚΥΑ ΗΠ 11014/703/Γ104/2003 από τη γνωμάτευση της ΕΕΑΕ, η οποία εκδίδεται στο πλαίσιο της ΚΥΑ 53571/3839/2000 καθώς πρόκειται για διακριτές διαδικασίες, όπως έχει σχετικά επισημάνει και η Ολομέλεια του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου. Πράγματι, η διαδικασία προηγούμενης εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον εξετάζει, μεταξύ άλλων, τη θέση, το σχεδιασμό και το μέγεθος της εγκατάστασης, καθώς και τις εναλλακτικές λύσεις για τη χωροθέτηση και τον τρόπο κατασκευής του έργου, ενώ παράλληλα αξιολογεί τις βασικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και κατ' επέκταση στη δημόσια υγεία. Κατά την έννοια αυτή, η διαδικασία έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων, με την οποία επιδιώκεται η εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων στο φυσικό, οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, είναι πλήρης και ολοκληρωμένη. Αντίθετα, η διαδικασία ελέγχου της λήψης μέτρων προφύλαξης του κοινού, όπως ορίζεται από την ΚΥΑ 53571/3839/2000, περιορίζεται στον έλεγχο από την ΕΕΑΕ της μελέτης ραδιοεκπομπών του σταθμού βάσης που υποβάλλει η ιδιοκτήτρια εταιρεία και που θα πρέπει, σύμφωνα με τους θεωρητικούς υπολογισμούς, να μην υπερβαίνουν τα όρια ασφαλούς έκθεσης που καθορίζονται με την εν λόγω ΚΥΑ, μειωμένα σε ποσοστό 60% ή 70%. Η γνωμάτευση που εκδίδεται τελικά από την ΕΕΑΕ τίθεται υπό την αίρεση της επακριβούς τήρησης όλων των τεχνικών προδιαγραφών που δηλώνονται στη μελέτη, της πραγματοποίησης της όλης εγκατάστασης με βάση τα σχέδια που υποβάλλονται στην ίδια υπηρεσία και τη μέριμνα της ιδιοκτήτριας εταιρείας να αποκλείσει τη δυνατότητα πρόσβασης του κοινού στον πυλώνα ή στον ιστό στήριξης των κεραιοδιατάξεων ή στο δώμα του ακινήτου επί του οποίου μια κεραία κινητής τηλεφωνίας συνήθως εγκαθίσταται. Με τα δεδομένα αυτά αμφισβητείται, κατά συνέπεια, αν πρόκειται για αμιγώς περιβαλλοντική αδειοδότηση η διαδικασία που θεσπίζεται με την παρ. 17 του άρθρου 31 τουλάχιστον μέχρι την έκδοση της σχετικής Υπουργικής Απόφασης που θα καθορίσει το περιεχόμενο των ΜΠΕ.

2. Ως προς τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των ήδη εγκατεστημένων σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας

Σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 31 «για τους προϋφιστάμενους της ισχύος του ν. 3431/2006 σταθμούς, οι οποίοι στερούνται έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, απαιτείται η υποβολή Περιβαλλοντικής Μελέτης ή Έκθεσης, κατά περίπτωση, στην Αρχή, που είναι η αρμόδια για την έκδοση της σχετικής έγκρισης, εντός δώδεκα μηνών από την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ... Για τους σταθμούς αυτούς, διατηρούνται σε ισχύ οι χορηγηθείσες πολεοδομικές εγκρίσεις»

Όπως προκύπτει από το γράμμα της συγκεκριμένης διάταξης μόνον οι σταθμοί, οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί με άδεια της αρμόδιας Πολεοδομικής Αρχής - και προφανώς με άδεια κατασκευής από την ΕΕΤΤ, η οποία άλλωστε αποτελεί και το νόμιμο έρεισμα της έγκρισης δομικών κατασκευών – εμπίπτουν στη διαδικασία της ευνοϊκής ρύθμισης για την εκ των υστέρων περιβαλλοντική αδειοδότηση. Περαιτέρω, αντίθετα με την παρ. 17 που ορίζει πλέον ως το μόνο αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για νέους σταθμούς την οικεία Περιφέρεια, για τους προϋφιστάμενους σταθμούς εξακολουθεί να υφίσταται η διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Περιφέρειας, που είναι αρμόδια για κομβικούς σταθμούς για τους οποίους υποβάλλεται περιβαλλοντική μελέτη και της Νομαρχίας, που είναι αρμόδια για τους λοιπούς σταθμούς για τους οποίους υποβάλλεται περιβαλλοντική έκθεση.

Κατ' αρχήν, θα πρέπει να επισημανθεί ότι σκοπός της έκδοσης του ν. 3010/2002, ο οποίος τροποποίησε το ν. 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος υπήρξε η συμμόρφωση του εθνικού νομοθέτη με τις κοινοτικές οδηγίες 97/11/ΕΚ για την εκτίμηση ορισμένων έργων και δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και 96/61/ΕΚ σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης. Κατ' εξουσιοδότηση του ν. 3010/2002, εκδόθηκαν οι ΚΥΑ ΗΠ 15393/2332/5.8.2002 και ΗΠ 11014/703/Γ104/2003 σχετικά με την κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και τη διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης και Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων αντίστοιχα. Στο άρθρο 1 των εν λόγω ΚΥΑ ως σκοπός αναφέρεται η εφαρμογή των άρθρων 3 και 4 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 και 2 αντίστοιχα του Ν. 3010/2002, ώστε στο πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης του εθνικού χώρου να καθίσταται περισσότερο ευχερής και αποτελεσματική η πρόληψη και η αποτροπή της ρύπανσης και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος με την ορθολογικότερη κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων ως προς τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Υπό το φως των ανωτέρω διατάξεων, οι ρυθμίσεις του νέου νόμου σχετικά με την εκ των υστέρων λήψη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αναιρούν το σκοπό τόσο του κοινοτικού όσο και του εθνικού νομοθέτη και αντιβαίνουν σε πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (Ολ ΣτΕ 1264/2005, ΕΑ ΣτΕ 571/2003, 486/2005, 760/2005, 855/2005 Ολ ΣτΕ 3375/2000, 37/1993, 2755/94, 2537/96, 2498/1992) με αποτέλεσμα την πιθανή ακύρωση των εγκρίσεων που θα χορηγηθούν σε χρόνο μεταγενέστερο της εγκατάστασης των σταθμών.

Σύμφωνα με την παρ. 20 «για τους προϋφιστάμενους της ισχύος του παρόντος σταθμούς, οι οποίοι είναι εφοδιασμένοι με Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, απαιτείται η υποβολή στην ΕΕΑΕ μελέτης ηλεκτρομαγνητικών ακτινοβολιών της κεραίας, σύμφωνα με τα όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού, κατά τις παραγράφους 9 και 10 και αδειοδότηση από την ΕΕΤΤ εντός δώδεκα μηνών από την έναρξη ισχύος

του παρόντος. Η ως άνω προθεσμία δύναται να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών. Για τους σταθμούς αυτούς διατηρούνται σε ισχύ οι χορηγηθείσες περιβαλλοντικές και πολεοδομικές εγκρίσεις». Σύμφωνα δε με την παρ. 11 του άρθρου 69 «μέχρι τη λήξη της προθεσμίας των παρ. 19 και 20 του άρθρου 31 του παρόντος, όλες οι σχετικές άδειες και εγκρίσεις εξακολουθούν να είναι ισχυρές και νόμιμες».

Κατά συνέπεια, μόνο για τους υφιστάμενους σταθμούς που διαθέτουν όλες τις άδειες και εγκρίσεις δίδεται προθεσμία δώδεκα μηνών, που μπορεί να παρατείνεται, προκειμένου να συμμορφωθούν με τα νέα όρια που θεσπίζονται με τον ίδιο νόμο κατόπιν έκδοσης της σχετικής γνωμάτευσης από την ΕΕΑΕ.

Στην προκειμένη περίπτωση τίθεται, ωστόσο, εύλογα το ζήτημα της τήρησης της ορθής χρονικής αλληλουχίας των αδειών για τους σταθμούς αυτούς που διαθέτουν τις σχετικές άδειες. Υπενθυμίζεται ότι η ΕΕΤΤ, κατά παράβαση του ν. 3010/2002, των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών ΚΥΑ ΗΠ 15393/2332/5.8.2002 και ΗΠ 11014/703/Γ104/2003 σχετικά με την κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και τη διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης και Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων αντίστοιχα καθώς και της πάγιας νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, μόλις μετά τον Οκτώβριο του έτους 2005 απαιτεί πλέον ως απαραίτητο δικαιολογητικό την έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την έκδοση της άδειας κατασκευής κεραίας και για την τροποποίηση αυτής. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι ο εν λόγω Κανονισμός Αδειών της ΕΕΤΤ (ΦΕΚ Β' 1471) φέρεται να συμμορφώνεται με την απόφαση 1264/2005 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας που αφορούσε όμως τους σταθμούς που είχαν εγκατασταθεί υπό το προηγούμενο καθεστώς του ν. 1650/1986 και της ΚΥΑ 69269/5387/1990, που τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2002 αν και ήδη από το ίδιο έτος οι σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας είχαν υπαχθεί σε συγκεκριμένη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων, όπως αναλυτικά ανωτέρω αναφέρεται.

Κατά συνέπεια, μέχρι τον Οκτώβριο του έτους 2005 οι εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων που είχαν εκδοθεί είχαν στηριχθεί, μεταξύ άλλων, στην άδεια κατασκευής κεραίας της ΕΕΤΤ που αποτελούσε, έστω και λανθασμένα αφού είχε εκδοθεί σε χρόνο προγενέστερο της έγκρισης, το νόμιμο έρεισμα αυτής. Δεν είναι γνωστό στο Συνήγορο του Πολίτη αν στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, δηλ. μεταξύ Νοεμβρίου 2005 και Φεβρουαρίου 2006 που δημοσιεύθηκε ο ν. 3431/2006 εκδόθηκαν εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων από τις Διευθύνσεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών και των Νομαρχιών, πριν από την έκδοση άδειας κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ.

Από τις διατάξεις του ν. 3431/2006 προκύπτει, κατά συνέπεια, ότι δημιουργούνται σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας τριών ταχυτήτων: α) σταθμοί βάσης που εγκαθίστανται μετά την ισχύ του ν. 3431/2006 και πρέπει να τηρούν τη διαδικασία της προηγούμενης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων στην οποία ενσωματώνεται και η γνωμάτευση της ΕΕΑΕ που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα νέα μειωμένα όρια ακτινοβολίας, όπως ορίζονται στην παρ. 9 και 10 του άρθρου 31, β) σταθμοί βάσης που είχαν εγκατασταθεί πριν από την ισχύ του ν. 3431/2006, διαθέτουν άδεια κατασκευής κεραίας και έγκριση δομικών κατασκευών και θα πρέπει εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών από την έκδοση της σχετικής υπουργικής απόφασης που πρόκειται να εκδοθεί σχετικά με το περιεχόμενο των ΜΠΕ, να λάβουν έγκριση περιβαλλοντικών

όρων, στην οποία θα ενσωματωθεί η γνωμάτευση της ΕΕΑΕ με τα νέα μειωμένα όρια ακτινοβολίας, γ) σταθμοί βάσης που είχαν εγκατασταθεί πριν από την ισχύ του ν. 3431/2006, διαθέτουν έγκριση περιβαλλοντικών όρων, άδεια κατασκευής κεραίας και έγκριση δομικών κατασκευών και θα πρέπει εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών, από την έκδοση της σχετικής υπουργικής απόφασης που θα εκδοθεί σχετικά με το περιεχόμενο των ΜΠΕ, να λάβουν γνωμάτευση από την ΕΕΑΕ με τα νέα μειωμένα όρια ακτινοβολίας.

Διευκρινίζεται ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του νόμου, απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή των σχετικών ευνοϊκών ρυθμίσεων για τους υπό (β) σταθμούς είναι να έχουν εγκατασταθεί διαθέτοντας έγκριση δομικών κατασκευών από την αρμόδια Πολεοδομική αρχή και για τους υπό (γ) σταθμούς να έχουν εγκατασταθεί διαθέτοντας έγκριση περιβαλλοντικών όρων και έγκριση δομικών κατασκευών. Σε καμία άλλη περίπτωση δεν είναι δυνατόν να τύχουν εφαρμογής οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του νόμου για τους προϋφιστάμενους της ισχύος του ν. 3431/2006 σταθμούς, δηλ. για όσους έχουν εγκατασταθεί χωρίς άδεια κατασκευής από την ΕΕΤΤ και χωρίς άδεια έγκρισης δομικών κατασκευών από την αρμόδια Πολεοδομική Αρχή.

3. Ως προς τις πολεοδομικές παραβάσεις επί κτιρίων που τοποθετούνται σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας

Η παρ. 12 του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 ορίζει ότι: *«Πολεοδομικές παραβάσεις σε ακίνητα, επί των οποίων ήδη υφίσταται κατασκευή κεραίας, δεν θίγουν τη νομιμότητα της άδειας της κατασκευής κεραίας, εφόσον οι παραβάσεις δεν αφορούν την κεραία ή τον οικίσκο αυτής ή την ασφάλεια του κτιρίου και υπό την προϋπόθεση ότι το κτίριο ή το δώμα, επί του οποίου τοποθετείται η κεραία δεν στερείται πολεοδομικής άδειας».*

Από το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει ότι η ευνοϊκή ρύθμιση περί διαχωρισμού μεταξύ της νομιμότητας του κτιρίου και της νομιμότητας μιας κεραίας κινητής τηλεφωνίας που βρίσκεται επ' αυτού, καταλαμβάνει μόνον τις ήδη υφιστάμενες εγκαταστάσεις. Κατά συνέπεια, για τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας που εγκαθίστανται μετά την ισχύ του ν. 3431/2006 (3.2.2006) ή διαπιστώνεται από την αρμόδια υπηρεσία σε χρόνο μεταγενέστερο της ισχύος του νόμου ότι μια κεραία έχει εγκατασταθεί σε κτίριο με αυθαίρετες κατασκευές, εξακολουθεί να εφαρμόζεται ο πολεοδομικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο οποιοσδήποτε κατασκευές ή εργασίες που πραγματοποιούνται σε ένα κτίριο καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας θίγουν και τη νομιμότητα του σταθμού βάσης που βρίσκεται επ' αυτού.

Η παρ. 16 του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 ορίζει ότι : *«Οι Πολεοδομικές Υπηρεσίες, στις οποίες κατατίθενται τα δικαιολογητικά για την έγκριση της τοποθέτησης των εγκατεστημένων κεραιών, υποχρεούνται, εντός δύο μηνών από της υποβολής τους να αποφανθούν αιτιολογημένα επί της νομιμότητας και καταλληλότητας αυτών. Σε περίπτωση άπρακτης παρόδου του ανωτέρω διαστήματος θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί η πολεοδομική έγκριση. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ανάκλησης της απάντησης ή άρνησης αποδοχής των δικαιολογητικών, ο κύριος της εγκατάστασης δικαιούται να προσφύγει στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος κρίνει επί της ουσιαστικής και τυπικής νομιμότητας των πράξεων της αρμόδιας Πολεοδομικής Υπηρεσίας και εκδίδει ή απορρίπτει οριστικά την αιτούμενη έγκριση εντός τριάντα ημερών από την κατάθεση πλήρους φακέλου. Αν ανακληθεί η απάντηση, μέχρι να*

εκδοθεί η απόφαση επί της προσφυγής δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ 267/1998 (ΦΕΚ 195 Α')».

Η ρύθμιση της παρ. 16 αφορά τους εγκατεστημένους σταθμούς χωρίς έγκριση δομικών κατασκευών και τη διαδικασία πολεοδομικής νομιμοποίησής τους προβλέποντας μάλιστα ότι σε περίπτωση που η αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία δεν αποφανθεί εντός διαστήματος δύο μηνών επί αιτήσεως νομιμοποίησης, η αίτηση θεωρείται εγκριθείσα. Ωστόσο η δυνατότητα της σιωπηρής έγκρισης που παρέχει ο νομοθέτης εν προκειμένω δεν προβλέπεται σε καμία άλλη πολεοδομική διάταξη για τις περιπτώσεις αυθαίρετων κατασκευών ενώ καθίσταται ιδιαίτερος προβληματική καθώς ενδέχεται να νομιμοποιούνται αυθαίρετες εγκαταστάσεις, που μπορεί να θέτουν σε κίνδυνο τη στατικότητα ή την ασφάλεια ενός κτιρίου, το οποίο δεν θα ελέγχεται αν έχει ανεγερθεί νομίμως.

Προβλέπεται επίσης με την ίδια διάταξη η δυνατότητα στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας να νομιμοποιήσει ο ίδιος την αυθαίρετα εγκατεστημένη κεραία ή να απορρίψει την αίτηση νομιμοποίησης μέσα από την καθιέρωση διαδικασίας ειδικής προσφυγής. Η εν λόγω ειδική προσφυγή ασκείται σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ανάκλησης της απάντησης ή άρνησης αποδοχής των δικαιολογητικών από την Πολεοδομική Υπηρεσία.

Σύμφωνα δε με την παρ 13 του ίδιου άρθρου: «Για την τοποθέτηση εγκαταστάσεων κεραιών και συναφών κατασκευών δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας αλλά έγκριση που χορηγείται από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία, ύστερα από έλεγχο των δικαιολογητικών που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σύμφωνα με την παρ. 2^η του άρθρου 1 του ν. 2801/2000 και κοινοποιείται στην ΕΕΤΤ. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 24^Α του ν. 2075/1992 (ΦΕΚ 129 Α')»

Μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που να καθορίζει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση της έγκρισης δομικών κατασκευών για τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας και υπό το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Οι αρμόδιες Πολεοδομικές Αρχές προβαίνουν στην έκδοση των σχετικών εγκρίσεων με βάση εγκυκλίους των ετών 1993 και 1994 (34/330066/1993 & 12690/30.3.1994) της Διεύθυνσης ΟΚΚ του ΥΠΕΧΩΔΕ. Περαιτέρω, καθίσταται πλέον περιττή η διατήρηση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2^η του άρθρου 1 του ν.2801/2000 που προβλέπει ότι: «Με την ίδια απόφαση (δηλ. του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ) μπορούν να καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας έκδοσης των πολεοδομικών εγκρίσεων και να προσδιορίζονται οι περιπτώσεις για τις οποίες η έγκριση από τον οικείο Νομάρχη των περιβαλλοντικών όρων εγκατάστασης κατασκευών κεραιών αποτελεί προϋπόθεση της πολεοδομικής έγκρισης» αφού το ζήτημα της τήρησης της προηγούμενης εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον έχει ήδη επιλυθεί νομοθετικά και νομολογιακά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η αρμόδια Διεύθυνση ΟΚΚ του ΥΠΕΧΩΔΕ θεωρεί ότι δεν είναι δυνατή η νομιμοποίηση κεραιών κινητής τηλεφωνίας, οι οποίες έχουν εγκατασταθεί χωρίς την απαραίτητη προς τούτο έγκριση δομικών κατασκευών από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία στο πλαίσιο της παρ. 3 του άρθρου 22 του ΓΟΚ. (αρ. πρωτ 56898/20.5.2002) Περαιτέρω, η ίδια

Διεύθυνση θεωρεί ότι δεν είναι δυνατή ούτε η αναθεώρηση ήδη χορηγηθείσας έγκρισης δομικών κατασκευών σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις (αρ. πρωτ. 3149/23.1.2006). Την ίδια θέση έχουν άλλωστε υιοθετήσει οι αρμόδιες υπηρεσίες Πολεοδομίας της Περιφέρειας Αττικής (αρ. πρωτ. 3654/ΠΕ/ΦΑ/5.3.2002, αρ. πρωτ. 11336/1.12.2005) και της Νομαρχίας Αθηνών (αρ. πρωτ. 26550/608/99/1.11.2001, αρ. πρωτ. 11074/11.10.2005), με αποτέλεσμα οι αρμόδιες Πολεοδομικές Αρχές να μην έχουν προβεί σε νομιμοποιήσεις αυθαίρετων κεραιών κινητής τηλεφωνίας, που θα έπρεπε να καθαιρούνται υποχρεωτικά και να απομακρύνονται μετά την τήρηση και την ολοκλήρωση της σχετικής περί αυθαιρέτων διαδικασία (αρ. πρωτ. 11074/11.10.2005 της Δ/ση Διοικητικής Υποστήριξης Νομαρχίας Αθηνών).

Περαιτέρω, ως προς τις αυθαίρετα τοποθετημένες κεραιές κινητής τηλεφωνίας έχει κριθεί από τα Διοικητικά Δικαστήρια ότι η έλλειψη έκδοσης άδειας κατασκευής κεραιάς από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών ή την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων εμποδίζει την αρμόδια πολεοδομική αρχή να εφαρμόσει τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 22 του ΓΟΚ περί ελέγχου της δυνατότητας νομιμοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 2831/2000 (ΔΕφΑΘ 1410/2003, 2307/2003). Προσθέτως, κρίθηκε ότι η παράλειψη τήρησης της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων πριν από την έκδοση άδειας κατασκευής κεραιάς από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών ή από την ΕΕΤΤ εξετάζεται αυτεπάγγελα από το Δικαστήριο (ΔΕφΠειρ 1563/2005) στις περιπτώσεις που προσβάλλεται απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων Αυθαιρέτων στην οποία ενσωματώνεται η έκθεση αυτοψίας αυθαίρετης κεραιάς. Η παράλειψη τήρησης της εν λόγω διαδικασίας πριν την έκδοση της άδειας κατασκευής κεραιάς από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών ή την ΕΕΤΤ εμποδίζει την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία να προχωρήσει σε νομιμοποίηση της αυθαίρετης κεραιάς κινητής τηλεφωνίας, ακόμη κι αν δεν παραβιάζονται ουσιαστικές πολεοδομικές διατάξεις (ΔΕφΘεσ 2361/2005, ΔΕφΠειρ 1562/2005, 1563/2005, 3/2006, 900, 901, 902/2006 (αντ. ΔΕφΑΘ 1480/2006).

Επισημαίνεται, πάντως ότι η παρ. 16 του άρθρου 31 ερμηνεύομενη υπό την απαίτηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας που θεσπίζεται με τις παρ. 17, 18, 19 και 20 του ίδιου άρθρου και σε συνδυασμό με τα νομολογιακά δεδομένα δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί. Υπενθυμίζεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή της ευνοϊκής ρύθμισης της παρ. 19 που αφορά την εκ των υστέρων τήρηση της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί ο σταθμός βάσης κινητής τηλεφωνίας να έχει εγκατασταθεί με έγκριση δομικών κατασκευών ενώ για την εφαρμογή της παρ. 20 απαιτείται ο σταθμός να έχει εγκατασταθεί με όλες τις απαραίτητες άδειες. Κατά συνέπεια, οι ευνοϊκές ρυθμίσεις των παραγράφων αυτών δεν καταλαμβάνουν τις αυθαίρετα πολεοδομικά τοποθετημένες κεραιές, όπως έχει ήδη κριθεί από τα Διοικητικά Δικαστήρια. (ΔΕφΠειρ 45/2006, ΔΕφΠειρ65/2006 κά) Με αυτή τη συλλογιστική ακόμη κι αν παρέχεται η δυνατότητα εκ των υστέρων νομιμοποίησης των αυθαίρετα εγκαταστημένων κεραιών δεν θα είναι σε καμία περίπτωση δυνατή η εκ των υστέρων λήψη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τις ίδιες κεραιές που καθίστανται για το λόγο αυτό μη νόμιμες.

Κατά συνέπεια, τίθεται εν αμφιβόλω η πρακτική χρησιμότητα της παρ. 16 του άρθρου 31 καθώς έρχεται σε αντίθεση με άλλες διατάξεις του ίδιου άρθρου.

4. Ως προς την πιστοποίηση της συμμόρφωσης των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας με τα νέα όρια της εκπεμπόμενης ακτινοβολίας του ν. 3431/2006

Σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 «από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου απαγορεύεται η εγκατάσταση κατασκευής κεραίας για την οποία δεν έχει υποβληθεί και εγκριθεί από την ΕΕΑΕ μελέτη, που να αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν χώροι γύρω από την κεραία ελεύθερα προσπελάσιμοι από το γενικό πληθυσμό, στους οποίους τα όρια έκθεσης υπερβαίνουν το 70% των τιμών που καθορίζονται στα άρθρα 2-4 της υπ' αριθμ. 53571/3839/6.9.2000 κοινής υπουργικής απόφασης ή στην εκάστοτε ισχύουσα αντίστοιχη κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Μεταφορών και Επικοινωνιών». Σύμφωνα δε με την παρ. 10 του ίδιου άρθρου «σε περίπτωση κατασκευής κεραίας σε απόσταση μέχρι 300 μέτρων από την περίμετρο κτιριακών εγκαταστάσεων βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων, τα όρια έκθεσης του κοινού απαγορεύεται να υπερβαίνουν το 60% των τιμών που καθορίζονται στα άρθρα 2-4 της υπ' αριθμ. 53571/3839/6.9.2000 κοινής υπουργικής απόφασης ...»

Οι νέες διατάξεις για τα μειωμένα όρια αφορούν άμεσα μόνον τους νέους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας, δηλ. αυτούς που εγκαθίστανται μετά την ισχύ του ν. 3431/2006. Αντίθετα, για τους προϋφιστάμενους της ισχύος του νόμου σταθμούς δίδεται προθεσμία 12 μηνών για όσους δεν διαθέτουν έγκριση περιβαλλοντικών όρων, η οποία μπορεί να παραταθεί για απεριόριστο χρονικό διάστημα και προθεσμία 12 μηνών για όσους διαθέτουν έγκριση περιβαλλοντικών όρων, χωρίς να προβλέπεται η δυνατότητα παράτασής της. Στην πρώτη περίπτωση η διαδικασία γνωμάτευσης της ΕΕΑΕ ενσωματώνεται στη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ενώ στη δεύτερη η γνωμάτευση της ΕΕΑΕ επί της νέας μελέτης ηλεκτρομαγνητικών ακτινοβολιών επικυρώνεται με νέα άδεια (ή τροποποίηση της αρχικής) από την ΕΕΤΤ.

Με τα δεδομένα αυτά, η δημιουργία σταθμών βάσης τριών ταχυτήτων καθίσταται και για το λόγο αυτό προβληματική, όπως ήδη αναπτύχθηκε ανωτέρω, καθώς δεν εξασφαλίζεται το ίδιο επίπεδο προστασίας για ολόκληρο τον πληθυσμό από την εκπεμπόμενη ακτινοβολία καθώς αυτό (το επίπεδο) θα εξαρτάται από το χρόνο εγκατάστασης ενός σταθμού και από το εάν διαθέτει ή όχι έγκριση περιβαλλοντικών όρων κατά τη δημοσίευση του ν. 3431/2006. Σε συνδυασμό δε με την παράλειψη του νέου νόμου να επιβάλει την καταγραφή των υφιστάμενων σταθμών το αποτέλεσμα θα είναι η δημιουργία περαιτέρω σύγχυσης του κοινού καθώς και των αρμοδίων υπηρεσιών. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι αντιδράσεις του κοινού στη λειτουργία της κινητής τηλεφωνίας φέρονται, κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου να «προδίδουν τεchnοφοβία και οφείλονται σε έλλειψη έγκαιρης, έγκυρης και πλήρους ενημέρωσης του κοινού, καθώς και άγνοια, αλλιώς παραγνώριση των όσων συμβαίνουν στο εξωτερικό». Ωστόσο οι διατάξεις του νέου νόμου, όπως αναφέρθηκε, δεν φαίνεται να μπορούν να θεραπεύσουν τη φερόμενη ως ελλιπή ενημέρωση ή άγνοια ή παραγνώριση αλλά αντίθετα ενδυναμώνουν τη σύγχυση και την ανασφάλεια δικαίου.

Υπενθυμίζεται ότι δυνάμει της νέας ΚΥΑ ΗΠ 11764/653/2006 (Β'327) που μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2003/4/ΕΚ για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, ο εθνικός νομοθέτης αποσκοπεί αφενός στην κατοχύρωση του δικαιώματος πρόσβασης στις περιβαλλοντικές πληροφορίες και, αφετέρου, στη διασφάλιση ότι οι περιβαλλοντικές πληροφορίες διατίθενται σταδιακά και διαδίδονται στο κοινό, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ευρύτερη δυνατή συστηματική διάθεση και διάδοσή τους. Ως «περιβαλλοντική πληροφορία» δε, σύμφωνα με το άρθρο 2 της ίδιας ΚΥΑ, αναφέρεται οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος όπως ο αέρας και η ατμόσφαιρα και παράγοντες όπως οι ουσίες, οι ακτινοβολίες κλπ. Αμφισβητείται ωστόσο αν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Διοικήσεως θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στην ως άνω υποχρέωση καθώς **η παράλειψη καταγραφής όλων των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας** καθιστά κατ' ουσίαν αδύνατη την παροχή σχετικών πληροφοριών στο ενδιαφερόμενο κοινό ιδιαίτερα αναφορικά με την κατάταξη του κάθε σταθμού στις κατηγορίες του νέου νόμου.

5. Ως προς την απαγόρευση των κεραιών κινητής τηλεφωνίας που βρίσκονται σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, σχολεία, νοσοκομεία κλπ

Σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 «δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κατασκευής κεραιάς κινητής τηλεφωνίας σε κτιριακές εγκαταστάσεις βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων. Υφιστάμενες κατασκευές κεραιών επί των ανωτέρω κτιρίων απομακρύνονται εντός διαστήματος έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου».

Δεδομένου ότι απαγορεύεται πλέον ρητά η εγκατάσταση κατασκευής κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε κτιριακές εγκαταστάσεις που συναθροίζονται ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού καθίσταται εντονότατη η παράλειψη, αφενός, της άμεσης καταγραφής των ήδη εγκατεστημένων κεραιών και, αφετέρου, της άμεσης μείωσης της εκπεμπόμενης ακτινοβολίας μέχρι την οριστική τους απομάκρυνση.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τη με αριθ. 81839/ΣΤ1/06 (ΦΕΚ Β 1150) απόφαση της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίστηκαν τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής χώρων για την ανέγερση διδακτηρίων καθώς και των χώρων μετά κτιρίων κατάλληλων για στέγαση Σχολικών Μονάδων. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης απαραίτητη προϋπόθεση για την καταλληλότητα ενός χώρου στέγασης σχολικής μονάδας αποτελεί πλέον να βρίσκεται σε απόσταση 500 μέτρων από κεραιές κινητής τηλεφωνίας, ώστε «να αποτρέπονται οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που απορρέουν από τη γειτνίαση» με αυτές. Σε πυκνοδομημένες αστικές περιοχές, η απόσταση μπορεί να μειωθεί στα 200 μέτρα, κατ' ελάχιστον.

Αξιοσημείωτο, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι την έκδοση της εν λόγω υπουργικής απόφασης δεν γνώριζαν, όπως διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια πρόσφατης τηλεφωνικής επικοινωνίας, το ΥΠΕΧΩΔΕ και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Η εν λόγω απόφαση της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ανακλήθηκε, όπως πληροφορηθήκαμε από τον τύπο στις αρχές του μηνός Νοεμβρίου,

χωρίς να είναι γνωστή ακόμη η αιτιολογία της ανάκλησής της. Συζητείται, ωστόσο, η έκδοση νέας απόφασης της Υπουργού, που θα συμπεριλαμβάνει εκ νέου στα κριτήρια στέγασης και καταλληλότητας των σχολικών συγκροτημάτων συγκεκριμένες αποστάσεις από κεραίες κινητής τηλεφωνίας.

III. Παρατηρήσεις επί της με αριθ. 119014/7.7.2006 εγκυκλίου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 31 του ν. 3431/2006 εκδόθηκε η με αριθ. 119014/7.7.2006 εγκύκλιος ενώ βρίσκεται υπό επεξεργασία, όπως μας πληροφορήσατε, η Υπουργική Απόφαση που αναφέρει το ίδιο άρθρο σχετικά με το περιεχόμενο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Ωστόσο, η εν λόγω εγκύκλιος που απευθύνεται σε όλες τις Διευθύνσεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών και Νομαρχιών της χώρας έρχεται σε αντίθεση με ορισμένες διατάξεις του άρθρου 31, ιδιαίτερα αναφορικά με τις ήδη υφιστάμενες εγκαταστάσεις, καθορίζει θέματα πολεοδομικού περιεχομένου, τα οποία, κατά την εκτίμηση του Συνηγόρου του Πολίτη, δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος αλλά της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του ΥΠΕΧΩΔΕ και δίδει οδηγίες, οι οποίες αφίστανται του ν. 3431/2006.

Συγκεκριμένα:

1. **Στο υπό σημείο (α) της εν λόγω εγκυκλίου αναφέρεται:** *«Δεν απαιτείται η υποβολή δήλωσης σχετικά με την ενδεχόμενη ύπαρξη βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων σε ακτίνα 300 μ. από την εγκατάσταση της κεραίας, εάν από την ΕΕΑΕ βεβαιούται ότι η έκθεση του κοινού στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία δεν υπερβαίνει το 60% των οριακών τιμών».* **Είναι προφανές ότι μετά την έκδοση της με αριθ. 81839/ΣΤ1/06 (ΦΕΚ Β 1150) απόφασης της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και για το χρονικό διάστημα που αυτή ήταν σε ισχύ (Αύγουστος – Νοέμβριος 2006) ήταν απαραίτητο να προσκομίζεται βεβαίωση από τον οικείο Δήμο – και όχι απλώς δήλωση της ιδιοκτήτριας εταιρείας – ότι σε απόσταση 500 μέτρων από την εγκατάσταση της κεραίας δεν υπάρχει βρεφονηπιακός σταθμός, νηπιαγωγείο ή σχολείο.** Περαιτέρω, δεδομένου ότι επίκειται η έκδοση νεότερης απόφασης της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στην οποία θα συμπεριληφθεί εκ νέου ως κριτήριο καταλληλότητας στέγασης των σχολικών κτιρίων συγκεκριμένη απόσταση από κεραίες κινητής τηλεφωνίας, θεωρείται απαραίτητη η συνεργασία των δύο Υπουργείων, προκειμένου να αποφευχθεί η έκδοση πράξεων (και συγκεκριμένα εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων) που θα καθίστανται ενδεχομένως ακυρώσιμες εξαιτίας της έλλειψης αυτής.
2. **Στο υπό σημείο (δ) της εν λόγω εγκυκλίου αναφέρεται:** *«Δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη ιδιοκτητών ή ενοίκων κτιρίων καθώς και η προσκόμιση του κανονισμού και του μισθωτηρίου συμβολαίου. Τυχόν παραβίαση από τον εκμισθωτή του χώρου εγκατάστασης της κεραίας ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων ή του κανονισμού θεωρείται αστική διαφορά και επιλύεται δικαστικώς. Δεν νοείται επίσης έλεγχος της νομιμότητας του κτιρίου ή άλλων πολεοδομικής φύσης θεμάτων από τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες».* Κατ' αρχήν, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε

ότι είναι αξιοπερίεργο το γεγονός ότι δίδεται οδηγία πολεοδομικού περιεχομένου από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, όπως άλλωστε και η ίδια εγκύκλιος αναφέρει ότι «δεν νοείται έλεγχος πολεοδομικής φύσης θεμάτων από περιβαλλοντικές υπηρεσίες». Περαιτέρω, επί της ουσίας, θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι οι ταρατσες των πολυκατοικιών αποτελούν κοινόχρηστους χώρους. Κατά συνέπεια, χρειάζεται ειδική αιτιολόγηση η παρέκκλιση από τον κανόνα που εφαρμόζεται από όλες τις Πολεοδομικές Υπηρεσίες της χώρας, σύμφωνα με τον οποίο απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των συνιδιοκτητών ή των ενοίκων και η προσκόμιση του καταστατικού της πολυκατοικίας, στην περίπτωση που ζητείται η έκδοση οικοδομικής άδειας ή αναθεώρηση αυτής, αν οι επεμβάσεις που θα γίνουν επί του κτιρίου στο οποίο υπάρχει συνιδιοκτησία καταλαμβάνουν κοινόχρηστο χώρο.

3. **Στο υπό σημείο (ζ) της εν λόγω εγκυκλίου αναφέρεται:** « Η υποβολή του σχεδιαζόμενου δικτύου σταθμών σε επίπεδο νομού δεν προσφέρει αξιοποιήσιμα συμπεράσματα στην περιβαλλοντική αξιολόγηση μιας κεραίας. Τυχόν ύπαρξη άλλων κεραιών σε απόσταση 50 μέτρων ελέγχεται από την ΕΕΑΕ όπου αφορά την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Εάν τίθεται θέμα αισθητικής του τοπίου θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικές λύσεις ή θέσεις». Είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να γνωρίζει η αδειοδοτούσα αρχή το σχεδιαζόμενο δίκτυο σταθμών σε επίπεδο νομού ή ακόμη σε επίπεδο Δήμου καθώς και την αθροιστική ακτινοβολία που εκπέμπεται σε μια συγκεκριμένη περιοχή από τις ήδη εγκατεστημένες κεραιές, προκειμένου να είναι γνωστή η τελική επιβάρυνσή της. Άλλωστε η επιβάρυνση μιας περιοχής, δεν είναι δυνατόν να εξαντλείται στον έλεγχο από την ΕΕΑΕ της ύπαρξης ή μη άλλης κεραίας σε απόσταση 50 μέτρων. Προσθέτως, δεδομένου ότι οι σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας και ακόμη περισσότεροι οι κομβικοί σταθμοί βάσης προσβάλλουν, κατά κανόνα, την αισθητική του τοπίου, θεωρείται απαραίτητο στοιχείο της ΜΠΕ ή της Περιβαλλοντικής Έκθεσης η εξέταση εναλλακτικών λύσεων ή θέσεων. Ο έλεγχος όμως αυτός είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί μόνον στην περίπτωση που είναι γνωστό, αφενός το σχεδιαζόμενο δίκτυο σταθμών και, αφετέρου, το ήδη υπάρχον δίκτυο σε μια περιοχή.
4. **Στο υπό σημείο (η) της εγκυκλίου αναφέρεται :** « Απόψεις Νομαρχιακών ή Δημοτικών Συμβουλίων μπορούν να λαμβάνονται υπόψη εφόσον δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του ν. 2801/2000» Η συγκεκριμένη αναφορά θεωρείται ότι εκ περισπού γίνεται καθώς, κατ' ουσίαν, αφορά την αιτιολογία της πράξης που εκδίδει η οικεία Διεύθυνση Περιβάλλοντος. Σε διαφορετική περίπτωση, θα πρέπει να διευκρινιστεί ποιες απόψεις θα μπορούσαν να αντιβαίνουν στο ν. 2801/2000 και οι οποίες δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από την αδειοδοτούσα αρχή.
5. Για τους προϋφιστάμενους σταθμούς η εγκύκλιος αναφέρει ότι αρμόδια υπηρεσία να χορηγήσει τις εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων είναι η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας. Ωστόσο, όπως ήδη αναφέρεται ανωτέρω, από το γράμμα του νόμου προκύπτει ότι εξακολουθεί να υφίσταται η διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Περιφέρειας, που είναι αρμόδια για κομβικούς σταθμούς για τους οποίους υποβάλλεται περιβαλλοντική μελέτη και της Νομαρχίας, που είναι αρμόδια για τους λοιπούς σταθμούς για τους οποίους υποβάλλεται περιβαλλοντική έκθεση. Περαιτέρω, παράλειψη της εγκυκλίου αποτελεί η μη επεξήγηση του όρου «κομβικός σταθμός βάσης κινητής τηλεφωνίας», προκειμένου να είναι γνωστή τόσο στις ιδιοκτήτριες εταιρείες όσο

και στις αρμόδιες υπηρεσίες, η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί για κάθε εγκατάσταση ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότησή της.

6. Δεδομένου ότι ο χρόνος εγκατάστασης μιας κεραίας κινητής τηλεφωνίας είναι κρίσιμος για την εφαρμογή των ευνοϊκών ρυθμίσεων του ν. 3431/2006, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ικανό αποδεικτικό στοιχείο μόνο η προσκόμιση της άδειας κατασκευής, όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο καθώς η έκδοσή της δεν συνάδει απαραίτητα με το χρόνο εγκατάστασης της κεραίας. Επιπροσθέτως, δεν είναι κατανοητό για ποιο λόγο θεωρείται ως αποδεικτικό στοιχείο εγκατάστασης κεραίας το αντίγραφο μισθωτηρίου συμβολαίου στις περιπτώσεις που μια κεραία δεν διαθέτει καν άδεια κατασκευής. Υπενθυμίζεται ότι ο νόμος 3431/2006, όπως αναφέρεται αναλυτικά ανωτέρω, παρέχει τη δυνατότητα περιβαλλοντικής νομιμοποίησης των κεραιών κινητής τηλεφωνίας και όχι νομιμοποίησης της εγκατάστασης των κεραιών που τοποθετήθηκαν χωρίς να διαθέτουν άδεια κατασκευής από την ΕΕΤΤ.
7. Η εγκύκλιος αναφέρει επίσης ότι *«οι ανωτέρω ρυθμίσεις έχουν εφαρμογή ανεξάρτητα εάν έχει χορηγηθεί πολεοδομική έγκριση. Σε περίπτωση που ο προϋφιστάμενος σταθμός δεν διαθέτει άδεια από την ΕΕΤΤ επιβάλλεται η άμεση διακοπή της λειτουργίας του μέχρι την προσκόμιση της σύμφωνης γνώμης της ΕΕΑΕ ... »*. Από καμία όμως διάταξη του ν. 3431/2006 δεν προκύπτει η συγκεκριμένη θέση που περιλαμβάνεται στην εγκύκλιο, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται νόμιμο έρεισμα προς τούτο. Αντίθετα, όπως αναλυτικά αναφέρεται ανωτέρω, απαραίτητη προϋπόθεση για να τύχουν εφαρμογής οι ευνοϊκές διατάξεις της παρ. 19 και 20 του άρθρου 31 του ίδιου νόμου για τους προϋφιστάμενους της ισχύος του ν. 3431/2006 σταθμούς, είναι να έχουν εγκατασταθεί με άδεια της ΕΕΤΤ και άδεια της αρμόδιας Πολεοδομικής Αρχής. Το αυτό επιβεβαιώνεται και από πρόσφατη νομολογία των Διοικητικών Δικαστηρίων (ΔΕφΠειρ 45/2006, 65/2006).

Αξιότιμοι κύριοι,

Μετά την έκδοση του νόμου 3431/2006 περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο Συνήγορος του Πολίτη εξακολουθεί να δέχεται μεγάλο αριθμό αναφορών πολιτών που, κατά κύριο λόγο, εκφράζουν την ανησυχία τους ως προς το αν οι νέες ρυθμίσεις είναι ικανές να προστατεύσουν κατά αποτελεσματικό τρόπο το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία από τις εν λόγω εγκαταστάσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της αρχής της προφύλαξης. Με τα δεδομένα αυτά ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι είναι καθοριστικής σημασίας η άμεση και έγκαιρη συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διοικήσεως, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του νέου νομικού καθεστώτος. Ωστόσο, η εφαρμογή της εν λόγω εγκυκλίου ενδέχεται να οδηγήσει, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, στη δημιουργία νεότερων προβλημάτων και στην έκδοση πράξεων της Διοίκησης δυνάμενων να ακυρωθούν ενώπιον των αρμοδίων Διοικητικών Δικαστηρίων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, παρακαλείσθε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας να τοποθετηθείτε, το συντομότερο δυνατό επί των ανωτέρω θεμάτων που άπτονται της αποτελεσματικής εφαρμογής του άρθρου 31 του νόμου 3431/2006 για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας από τους σταθμούς βάσης

κινητής τηλεφωνίας.

Εν αναμονή των απαντήσεών σας, είμαστε στη διάθεσή σας για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις.

Με τιμή

Χρύσα Χατζή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Γραφείο Υφυπουργού κ. Καλογιάννη
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας &
Δημόσιων Έργων
Αμαλιάδος 15
112 51 Αθήνα

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας &
Θρησκευμάτων
Γραφείο Υφυπουργού κ. Καλού
Μητροπόλεως 15
Αθήνα

Γενικό Διευθυντή Πολεοδομίας
Υπουργείο Περιβάλλοντος,
Χωροταξίας &
Δημόσιων Έργων Αμαλιάδος 15
112 51 Αθήνα

Γενικό Διευθυντή Δημόσιας Υγείας
Υπουργείο Υγείας &
Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Αριστοτέλους 17
101 87 Αθήνα

Γενικό Διευθυντή Επικοινωνιών
Γενική Γραμματεία
Επικοινωνιών Υπουργείο
Μεταφορών & Επικοινωνιών
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε
101 91 Παπάγου

Εθνική Επιτροπή
Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων
Γραφείο Προέδρου
Λεωφ. Κηφισιάς 60
15125 Μαρούσι